

bro vemo, tako dobro, kot smo prepričani, da bi za eno samo samostojno učiteljsko akademijo s težavo našli v celi Sloveniji dovolj pravih strokovnjakov za vse one predmete, ki so za bodočega narodovega učitelja in vzgojitelja važni.

V svojem odgovoru v »Učiteljskem Tovarišu« citira avtor kot razlog za nadaljni obstoj učiteljskega odstavka iz svoje razprave kjer poudarja da potrebuje praktični učitelj sintezo teorije in prakse ob svojem študiju. Dr. Rapč razlikuje med učiteljsko-praktiki in znanstveniki-teoretiki. Temu razlikovanju ni ugovarjati, k večjemu da pripomnimo, da je v gotovem pogledu uvrstiti med učiteljske-praktike tudi srednješolske profesorje in tudi visokošolske učitelje onih ved, ki jih imenujemo uporabne. Da je treba učitelju za njegovo praktično delo tudi praktične izobrazbe, to spoznanje naj bi postalo tako splošno da se ne bi omejevalo le na ljudskošolsko učiteljstvo. Ena naših kardinalnih zahtev glede reforme učiteljske izobrazbe, ki sem jo že omenil, pa je, da se loči splošna izobrazba od poklicne izobrazbe (v ožjem pomenu besede). Vprašanje obstoja edino to, katere relativna zrelost je potrebna pri dijaku, da postane sposoben za resen pedagoški študij. Naše mnenje je, da vsaj ista zrelost, ki se zahteva za visokošolski študij vobče.

Pri poklicnem študiju (v ožjem pomenu besede) je združitev teorije in prakse samoobsebi umevna stvar. Kar pa piše dr. Rapč o dveletnem seminarskem študiju po dovršenem učiteljskem, ki naj bi bil, ako sem ga prav razumel, zgolj praktičnega značaja zbuja nehoti spomine na učiteljske seminarje v Nemčiji, ki so jih tam s sprejetjem ustave 1919, leta nesli k pogrebu in ki jih menda mi ne bomo zbujaali k življenju.

Važno v dr. Rapčevih izjavah se mi zdi da povdarja potrebo podaljšanja učiteljske študijske dobe in to kakor se da sklenati, najmanj za dve leti. To mi daje upanje da se prej ali slej zedinimo v glavnih točkah. Ako se podaljša sedanja študijska doba tudi le za dve leti in ako uvažujemo, da se danes zahteva za vstop v prvi letnik učiteljskega absolviranja nižjih razredov srednje šole ali meščanske šole, potem res ne uvidevam, zakaj se ne bi odpravila učiteljska in bi se splošna izobrazba učiteljskega naraščala poverila srednjim šolam.

Seve si vse to mislimo v zvezi z gotovimi reformami našega šolstva, ki jih smatramo iz socialnih razlogov kot neizogibne. Mislim da so mi ugovori precej znani. O teh in o razlogih zakaj smo proti učiteljskem se ne bi omenili. Da ost ni namerjena proti učiteljstvu na učiteljskih, se razume. Eno le bi povdaril že na tem mestu: Mi hočemo ven iz sedanjie izolacije učiteljskega študija brezpogojno ven ker vsi ugovori, ki smo jih slišali, ne morejo omeiti našega

prepričanja o kvarljivosti te izolacije, ki zabranjuje, da bi se naš dijaški naraščaj spoznal z drugim in navezal z njim osebnosti stike, da bi se zanimanje za vprašanja vzgojstva razumevanje za našo delo razneslo v širše kroge, da bi spoznanje postalo splošno, da pedagogika ni stvar, ki briga le šolnike, ampak da je obče narodna zadeva.

Ze iz tega razloza se tudi ne moremo navdušiti za učiteljsko akademijo, ki bi ostala brez ožjih vezi z univerzo in njenimi slušatelji. V kolikor zahtevajo stvarne potrebe bodočega poklica, naj se študij za razne skupine učiteljstva diferencira, pa tudi ne več. Niso socialne razlike med učiteljstvom raznih šolskih kategorij, ki nas pečejo — v tem oziru nas danes socialna beda, v kateri živimo vsi skupaj, bolj zbližuje kot vse drugo — a vso važnost polagamo na duhovno zbližanje, ki je pogoj za uspešno skupno delo na široki leđini narodnega vzgojstva.

H koncu še opozarja dr. Rapč kratko na praktično nemožnost univerzitetnega študija ljudskošolskega učiteljstva. Ker ima v mislih načrten fakultetni študij na filozofski fakulteti, na katerega menda nihče pri nas ne misli, se ne bom na tem mestu pečal s praktičnimi težkočami in pomisleki ki se navajajo proti naši zahtevi. Treba bo o njih itak še obširneje spregovoriti.

Lahko, da ima dr. Rapč pripravljene še vse druge, tehtnejše razloge proti našemu postulat. Dobrodošli nam bodo, ker nam bodo dali priliko, da sporne točke bolj osvetlimo. Če nas pa loči edino to, kar je povedal potem ne bo preveč težko da se sričo odkritih simpatij ki jih goji za ljudskošolsko učiteljstvo, zedinimo v vseh bistvenih vprašanih reforme učiteljske izobrazbe. R. M.

Ferijalni Savez učiteljstva

—i Vsem učiteljskim podružnicam F. Saveza ter vsem okrajnim učiteljskim društvom v Sloveniji. V sloji te moči! Ako smo pričeli vztrajamo in dokončajmo! Iz skromnega februarkega početka nas je danes že mnogo učiteljskih ferijalcev in bo nas in mora nas biti še več, mnogo več. Okrajna učiteljska društva, ki še nimajo svojih P. F. S. naj jih čimprej ustanove. Naj ne bo v Sloveniji učiteljskega društva brez P. F. S. In član F. S. naj bo vsak učitelj-ica. Če ne potuče pa vsaj reden, podnoren. S tem pomagamo svetli stvari sebi in potomstvu. Naj nam ne bo za tistih borih par dinarjev! Le z veliko in močno organizacijo zamoremo doseči po čemur stremimo. Mogoče, da letošnje počitnice ne bo še vse tako kot bi radi, a ne omahujmo, ne ustrašimo se, ne zabavljajmo! Vztrajajmo in spet vztrajajmo — uspeh ne more izostati! Vsak začetek je težak.

Ze o Binkoštih na IV. pokrajinskem zboru F. S. v Ljubljani so mi zagotovili, da imamo obljubljeno da bomo smeli uč-

teji in profesorji potovati letos na »Dačke legitimacije«. Stvar sicer še ni pisмено rešena, kot je razvidno iz X. okr. pokr. pov. F. S. v zadnjem »Tovarišu«, upajmo pa, da bo rešeno v nekaj dneh. Tudi jaz sem že predelež pri Centrali, menda nam bodo kmalu kaj izdrezali.

»Dačke legitimacije« izpolnite na str. 2., na str. 3. prilepite fotografijo, ki vam io žigsko šolsko vodstvo ki potrdi tudi 2. stran z žigom in podpisom šolskega voditelja. Strani 4.—8. pustite neizpolnjene izpolnite pa str. 9., kjer stoji, da potujete »radi upoznavanja i proučavanja države«. Ta in vse naslednje strani Vam služijo v potovalne svrhe. Napišite progo potovanja šolski voditelj vam »Objavo« s podpisom in šolskim žigom potrdi in potem morete skupno s člansko legitimacijo F. S. potovati s četrtinsko vožnjo v smislu rešenja M. S. br. 2101 od 2. marca 1922 v grupi od najmanj 5 oseb, kot stoji tiskano v »Dački legitimaciji« od str. 9. do str. 17. spodaj. Upati pa je da železniške oblasti ne bodo tako rigorozne namram učiteljstvu, da bi zahtevalo ravno natanko imenovano število potnikov ki je za ferijalce ne samo neugodno, temveč tudi silno nepraktično in nesmiselno. Pomislimo samo če pride v isti kraj (recimo v Sarajevo) v istem dnevu deset ferijalnih grup s predpisanimi 5 osebami, kje naj teh 50 ljudi prenoči? In če se reflektirajo na hrano, kdo jih prehrani? In če se pri dobrotnikih F. S. to v važnejših mestih dan za dnem ponavlja, se mora ubiti vse simpatije do F. S. Gotovo uvidijo tudi merodajni krogi to in bomo že na letošnjem III. kongresu dosegli da bomo — če ne že te počitnice (od kongresa 17. julija dalje), pa vsaj prihodnje počitnice potovali posamezno ali največ po dva! Zato pa vztrajajmo, tovariši!

O velikih počitnicah se bodo oglašali pri vas ferijalci iz vseh delov države. Obnašali se bodo točno drugj mani točno. Ker ti zadnji F. S. le škodijo in so mu tudi že mnogo škodili zato je osobito naša naloga da na take ljudi pazimo in preprečimo, da bi se v bodoče to še moglo ponoviti. Pa če od 5000 potujočih ferijalcev ostane le še 2500 poštenih ferijalcev, je to bolje za našo organizacijo, kot pa nepregledna masa razbrzdancev, nasilnežev in nevhvaležnežev. Koliko taki nesodobni ferijalci F. S. škodijo glejte samo 4. številko »Glasnika Fer. Saveza«, ki je izšel pred par dnevi. Tudi pri nas imamo iz prejšnjih let slabe izkušnje.

Vsakemu ferijalcu ki pride in se oglasi pri vašem lokalnem odboru ali pri dobrotniku samem (kjer ni lokalnega odbora), vzemite »Popis fer. olakšic«, ki ga mora imeti vsak potujoči član F. S. Vrnite mu »Popis« šele, ko vas ali (pri lokalnem odboru) dotični kraj zapusti. Vrnite mu ga pa le ako se je obnašal spodobno, skromno in ni napravil nikake škode, da bi io povrnil. V nasprotnem slučaju mu »Popis« pridržite ter ga pošljite naravnost na »Glavno Poverjeništvo F. S. Beograd, II. begr. gimn.«. Tam bo tak nevrden član v evidenci in ne bo nikdar več mogel postati član F. S. Tudi meni ga prijavite radi večje evidence. Le tako bomo mogli iztrebiti plevel, ki je kot povsod tudi tu. Obvestite o tem tudi dobrotnike F. S. v vašem kraju!

Kot zgoraj omenjeno: vsak potujoči član mora imeti poleg članske izkaznice in »Dačke legitimacije« (za četrtinsko vožnjo) še »Popis fer. olakšic«. Brez tega »Popisa« nima pravice na ferijalne ugodnosti.

Vse učit. P. F. S. prosim, da mi takoj sporoče 1. ime svoje P. F. S., 2. datum ustanovitve, 3. odbor in 4. število članov. Tudi one P. F. S., ki se še ustanove, naj store isto.

Vsaka P. F. S. ki se ustanavlja, naj se mi javi. Obrne naj se tudi direktno na Glavno Poverjeništvo Fer. Saveza Beograd, II. begr. gimn., da jim ista pošlje vse potrebno. Naroča se dosedaj vse pri Glavnem Poverjeništvu in plačuje tudi niemu. Nikdo naj ne pozabi na obojno prijavo ker imamo sicer dvojno delo in površno evidenco.

Vse učit. P. F. S. tudi prosim, da mi javijo obenem še delegata za III. kongres F. S. Stopili bomo v zvezo radi skupnega potovanja v Beograd in skupnega nastopa. Ako ima kdo kak predlog glede premene pravil v svrhu prilagoditve učiteljskim ferijalcem, naj mi isto pošlje, da podvzamem skupno s Pokrajinskim Poverjeništvom in odborom za promeno pravil smernice za enoten nastop v Beogradu. Na kongresu pa naj vsaka naša P. F. S. gotovo pošlje svojega delegata, da bomo ne le častno, ampak tudi stvarno dobro zastopani in čim največ dosegli v prospeh te nepotrebne organizacije.

Če komu še ni kaj jasno bo našel v X. okr. pokr. pov. F. S. v prejšnjem »Tovarišu« če na potrebuje kdo še informacij, naj se obrne name ali na g. pokr. pov., ustrepla bova rade volje, vsa gre za sveto našo stvar! Le znamko za odgovor si izdros'm!

Ponovno opozarjam okrajna učiteljska društva osnivaite P. F. S. organizirajte učiteljstvo v to za nas toli važno organizacijo. P. F. S. pa cvetite se širite in ne omahujte ob najmanjši nepriliki, vztrajajte! Vztrajali bomo vsi in najkasneje ob letu nas bo kronal doseženi cilj. Ferijalni pozdrav-

Pirnat Viktor.

zastopnik učit. P. F. S.

—i Članom CXLI. P. F. S. pri okrajnem učiteljskem društvu v Novem mestu. Centrala F. S. mi je obljubila poslati »Popis fer. olakšic« do 1. julija. Tovariši in tovarišice, ki ste ga naročili (plačali ste zanj 5 Din), pridite ali pošlite (s pooblaštilom!) noni po 1. juliju na moje stanovanje v Kandiji pri Novem mestu. Kdor ga želi dobiti po pošti, naj mi pošlje primerno frankirano kuverto. Pripominjam, da bom doma samo do 12. julija. O vsem drugem glejte prejšnji članek! — Pirnat.

Trgovsko-obrtno in kmetijsko šolstvo.

—t Vajeniški oddelek, ki je zbudil na lanski Pokrajinski obrtni razstavi v Mariboru splošno pozornost in odobravanje, bo imel tudi na letošnji »Industrijsko-obrtno vzorčni izložbi« svoj poseben prostor. Pozivamo učiteljstvo, da porabi priliko in se udeleži razstave. Pripomnimo, da je ta oddelek poljstrom popolnoma brezplačno na razpolago. — Podrobnejša navodila daje odbor v Mariboru, Aleksandrova cesta, 22.

LISTEK.

BOGDAN JURANČIČ:

Učitelj nove dobe.

V zadnjem odgovoru na drugo kritiko je podal g. Žgeč temeljno izhodišče za razmotrivanje in izsledovanje naših pedagoških vprašanj s posebnim ozirom vzgoje najširših narodnih plasti. Bojim se kakor kaže da bi se v bodočnosti razdelili v dva tabora — »stari in mladi«. Umevno da bi ta razkol mnogo oviral pri napredku, v glavnem pa pokazal našo nezrelost in omejenost. Zdi se mi potrebno da si povemo odkrito besedo o nalogah učitelja v novi dobi ter že sedaj poskrbimo za nekaj most, da nas ne razdruži navadna besedna igra in podpre vse kar tvori našo življensko in intelektualno moč.

To kar imenujemo mi dandanes vojna psihoza, ne odgovarja popolnoma resnici ampak bliskovitemu razvoju vsega človeštva z ozirom na njegovo mišljenje in stremjenje. Vajeni nismo tako velikih skokov tudi zgodovina se s podobnimi ne more ponasati. Vidimo tudi skoke razvoja v preteklosti, a se nanašajo v prvi vrsti le na posameznike: sedaj pa lahko smelo trdim, da se isto zadelo široke na-

rodne plasti. Tiste pridobitve, ki so oblikovale predvojnegega človeka odpovedujejo nadaljno službo. Človeku se zdi vse tuje, njegova duša hrepeni po novih vzorih, novih možnostih, ki ga oblikujejo. Isti polaj čutimo tudi v pedagogiki.

esdaj pa pomislimo koljk skok v razvoju je napravil naš mili slovenski narod. Široke plasti naroda pojmujejo svobodo nacionalno misel, spolno politično in kulturno življenje čisto drugače kot v predvojnem času. Računati je treba sedaj z življenjsko močjo naroda. Duša je bila prej vajena že od pamtveka suženjstva. Sedaj se je prosto razmahnila, tu pa tam se komaj zaveda svoje prostosti ter tava in blodi neokretno, kakor tista ptica ki se je narodila v kletki in v poznejših letih zletela v svobodno naravo.

To je resnica, katere je tudi umljiva, moramo io priznati brez boječnosti in polagati nanjo veliko važnost. Vzgoja, ki poprej ni bila pravična, ki pravzaprav ni bila vzgoja ker nas je vzgajala v laži in zaslepljenosti, mora dati enkrat slovo. Moramo si ustvariti drugo smer, katere bo upoštevala svobodo našega ljudstva.

Bati se je tukaj, da preide omenjena smer vzgoje na temelji nezdravega patriotizma, kateri nas potem dela zopet sužnje, sužnje lastne nacionalne strasti. Naše oko mora biti prosto naša narodna duša mora poleteti svobodna v svet. To pa bo

možno takrat, ko bo naša etična nacionalna in politična vzgoja temeljila na pravi etični internacionalni in človečanski ideji. Tu mora biti izhodišče naše vzgoje, potem bo prava vzgoja-religija, katero hoče prinesiti našemu narodu učitelj nove dobe. Dati hoče dušam širokih plasti tiste kali da se nekoč v zrelejši dobi izkristalizira prosto sam iz duše nazor naroda, to je tisto iz česar izhaja njegovo stremjenje in mišljenje in na kar se nasloni v času razdvojenosti in življenskih bojev.

V glavnem sem podal, kar hoče učitelj nove dobe, ki hoče rešiti svojo nalogo deloma v osnovni šoli, nadaljevati na pozneje v pravi ljudski univerzi.

Mogoče poreče kdo da moj učitelj biva v oblakih fantazije, v vesoljstvu idealov. Ze v naprej ugovarjam. Omenjeni izhaja iz realnega narodnega življenja, prepojen je s pravo narodno idejo, pozna narodove bolečine in njegove potrebe. V njem je moč, s katero hoče pomagati dvigniti ves narod, pokazati mu pot do tiste zarije, katere še človeške oči niso bile vredne videti, zario popolnosti.

Sedaj pa nastane vprašanje kdaj bo učitelj nove dobe nastopil. Po mojem mnenju je že vstal. Vidi se v našem pedagoškem življenju, da si je nabral vzorov, s katerimi se je vrnil k narodu, katerega sedaj študira in gleda v njegovo

notranjost. Doba, takozvane »učiteljske rotine«, se deloma že poslavlja od nas. Za njo nastopa doba učitelja-umetnika, kateri se ne naslaia samo ob vzornih učnih slikah in formalnih stopnjah, ampak se pogloblja v narodne probleme vzgojstva ter si nabira vzorov da z njimi oblikuje in ustvarja značaj v narodu.

Smelo trdim, da bo prišla doba ko si bodo učitelji-umetniki priborili popolno veljavo ko ne bo po naših šolah več sužnjena najmlajših duš z različnimi pritvimi dresurami in »šolmajstrskimi« taktikami, kar smo morali nekda čutiti sami. Prišla bo doba in morala bo priti, ko postanejo takozvane reformistične ideje — reformistična dejanja! Merodajno bo samo, kaj in kako delaš in ne samo kaj govoriš.

Da ustvarimo pedagogiko našega naroda in pravi tip narodnega učitelja, so poklicani razen tistih, ki so že 32 let učitelji, tudi oni, ki hočejo resno delati, se čutijo sposobne in sodgovorne na našem pedagoškem polju. Ne smemo biti ozkosrčni, ker vzgojno polje našega naroda je obširno in neobdelano in dosti plugov je potrebno, da ga preorjemo.

Odkloniti ne smemo niti močnih in sposobnih rjavih plugov, ker se bodo pri ogromnem delu gotovo čisto obrusili in ugradili.